

Luisterend op weg

Konferentie van in Nederland gevestigde Religieuzen
Bisdom van 's-Hertogenbosch
Netwerk Katholieke Vrouwen

Aanbevelingen van de 1e sessie van de Synode over synodaliteit, oktober 2023

In dit overzicht worden de voorstellen samengevat die worden beschreven in het synoderapport 'Een synodale Kerk op zending'. De voorstellen geven "de sporen aan die gevolgd moeten worden: sommige worden gesuggereerd, andere aanbevolen, weer andere met meer kracht en vastberadenheid verlangd." (inleiding van het synoderapport)
Hieronder staat in grote lijnen wat er in het komende jaar, tot aan de tweede sessie van de synode in oktober 2024, op de verschillende kerkelijke niveaus gedaan moet worden, dan wel wenselijk is:

- I Aanbevelingen, niet betrekking hebbend op actie in Nederland
- II Aanbevelingen m.b.t. vorming
- III Aanbeveling voor de bisdommen
- IV Aanbevelingen voor de parochies

I **Aanbevelingen, niet betrekking hebbend op actie in Nederland**

Synodaliteit

- Er wordt verder theologisch nagedacht over synodaliteit; men maakt daarbij gebruik van eerdere studies, in het bijzonder die van de Internationale Theologencommissie over *De synodaliteit in het leven en de zending van de Kerk* (2018) en *Sensus fidei in het leven van de Kerk* (2014). Ook de canonieke implicaties van synodaliteit worden verhelderd; men stelt voor een voorbereidende studie te beginnen naar een herziening van de Codex. (§1 p, q en r)

Oecumene

- In 2025 is het 1700 jaar geleden dat het Concilie van Nicea plaatsvond. Voor de oecumene is dit een belangrijk moment, omdat in Nicea de geloofsbelijdenis van alle christenen werd uitgewerkt. (§ 7 k) In 2025 valt de datum van Pasen voor de verschillende christelijke kerken op dezelfde datum. De synodedeelnemers pleiten ervoor dat christenen ook in de toekomst op dezelfde dag Pasen vieren. (§ 7 i) Geopperd werd om ook christenen van andere denominaties te betrekken bij het Synodaal Proces. Wellicht kan men ook een oecumenische synode bijeen roepen over de gemeenschappelijke zending in de hedendaagse wereld. Tenslotte wordt het voorstel gedaan een oecumenisch martyrologium samen te stellen. (§ 7 k, m, n en o)

Rol en positie bisschoppen, kardinalen, paus

- Er dienen nieuwe structuren en processen te komen ter controle van het handelen van bisschoppen (stijl van gezagsuitoefening, economisch beheer, samenwerkingsorganen en bescherming tegen misbruik). Stel een bisschopsraad in en diocesane of parochiale pastorale raden. Geef deze raden medeverantwoordelijkheid. Men vraagt nieuwe selectiecriteria voor bisschopskandidaten en meer invloed van het Volk van God bij bisschopsbenoeringen. Streef naar meer broederschap en samenwerking tussen bisschoppen. (§ 12 j, k l en m)

- Bevorder de collegialiteit en synodaliteit van Ad Limina-bezoeken. De dicasteries moeten de bisschoppen meer raadplegen. Betrek de lokale Kerken bij het evalueren van het handelen van de pauselijke vertegenwoordigers (nuntii). Versterk de positie van het College van Kardinalen (de C-9). Tenslotte stelt men de vraag of leden van de Curie wel altijd bisschop moeten zijn. (§13 g, h, j, k) Versterk de rol van de kerkprovincie. (§ 19 i)
- Een herziening is nodig van de relatie tussen religieuzen en bisschoppen, zoals beschreven in *Mutuae Relationes* (1978); bij dat proces moeten religieuzen en bisschoppen worden betrokken. (§ 10 g)

II Aanbevelingen met betrekking tot vorming

- Kerken moeten meer doen aan vormen van geestelijk gesprek om zo tot gezamenlijke onderscheiding te komen. Daartoe moeten mensen worden opgeleid die deze gesprekken kunnen begeleiden. Deze gesprekken zorgen ervoor dat ieders charisma's zichtbaar wordt en deze beter kunnen worden ingezet. (§ 2 j, k, l)
- Geef meer bekendheid aan de sociale leer van de Kerk en breng deze in de praktijk. (§ 4 n) Zorg ook voor betere kennis over Vaticanum II. (§ 5 o)
- Verruim de toegang van vrouwen tot theologische vorming, ook aan seminaries (§ 9 p)
- Schenk in alle trajecten van theologische vorming, vooral die van priesterkandidaten, aandacht aan de charismatische dimensie van de Kerk. (§ 10 j)
- Vorming van diakens en priesters moet worden herzien en gesynodaliseerd. (§ 11 j)
- Bisschoppenconferenties worden aangemoedigd om te werken aan een cultuur van permanente vorming en daarbij alle beschikbare manieren te benutten, ook digitale. (§ 14 k)
- Betrek meer mensen uit het volk Gods, vooral ook vrouwen, bij de vorming. (§ 14 l)
- Laat de vorming van priesters aansluiten bij het gewone leven. (§ 14 n)
- Voor de 2^e sessie van de synode moeten mensen die werkzaam zijn in de vorming van priesters worden geraadpleegd met het oog op de vraag hoe de vorming meer synodaal kan worden. (§ 14 o)
- Degenen die een luisterende en verwelkomende rol hebben in de Kerk, moeten vorming krijgen, ook vanwege het type personen waarmee zij in aanraking komen. (§ 16 p)
- Zorg ook voor vorming van mensen die aan digitale zending doen en faciliteer hun onderlinge ontmoetingen. (§ 17 l)

III Aanbeveling voor de bisdommen

- Er moet worden gewerkt aan vermindering van weerstand en wantrouwen ten aanzien van synodaliteit onder leden van het volk Gods. Diakens, priesters en bisschoppen moeten sterker worden betrokken bij het synodale proces. Ook moeten er manieren worden gevonden om jongeren meer te betrekken. (§ 1 m, n, o)
- Diaconaat is niet iets extra, maar een geloofseis. Er zijn vele soorten armoede. De schreeuw om leven van zowel armen als de schepping zijn onlosmakelijk verbonden. Integrale ecologie moet worden ingebed in leer, liturgie en praktijk. (§ 4 a-e)
- Processen van onderscheiding over decentralisatie moeten op een synodale manier gebeuren, dus met deelname en bijdragen van alle betrokken actoren. (§ 5 m)
- Betrek ook vertegenwoordigers van andere kerken in het synodale proces. (§ 7 m)
- Luister naar vrouwen, zorg voor begeleiding van gemarginaliseerde vrouwen. (§ 9 l)

- Geef vrouwen een grotere rol in besluitvorming en grotere verantwoordelijkheid in pastoraal en andere dienstwerken. Doe verder theologisch onderzoek naar de mogelijkheid van toegang van vrouwen tot het diaconaat. Zorg voor billijke beloning van werk van vrouwen in de Kerk. Zorg voor meer inclusieve taal in liturgie en beelden ontleend aan ervaringen van vrouwen. (§ 9 m-q)
- Missionaire synodaliteit kan worden bevorderd door de oprichting van adviesorganen met vertegenwoordigers van lekenbewegingen, kerkelijke bewegingen en nieuwe gemeenschappen. (§ 10 i)
- Werk aan een cultuur van transparantie. Zorg voor processen die geregelde controle mogelijk maken van de wijze waarop priesters en diakens hun ambt uitoefenen. (§ 11 k)
- Overweeg of uitgetreden priesters opnieuw kunnen worden ingeschakeld in het pastoraat. (§ 11 l)
- Zorg voor adequate selectieprocedures en vorming voor priesters. Laat die vorming niet plaatsvinden in een 'kunstmatige omgeving' maar dichtbij het Volk van God. (§ 14 n)
- Schakel deskundigen met verschillende competenties in bij leerstellige, pastorale en ethische kwesties die controversieel zijn. (§ 15 k)
- Het bouwen aan een meer gastvrije, luisterende Kerk waar ook mensen die zich buitengesloten gehoord worden, mag niet alleen afhangen van individuen maar moet een gezamenlijke inzet zijn van de Kerk. Betrek bij dit proces ook groepen die al bezig zijn op het vlak van luisteren en begeleiden van gemarginaliseerde mensen en groepen. Men kan overwegen een speciale dienst van luisteren en begeleiden in te stellen (§ 16 n, o, p)
- Stel pastorale raden in de parochies verplicht. (§ 18 h)
- Evalueer alle synodale processen binnen de Kerk, alsook de vruchten van de eerste sessie van deze synode. (§ 20 i-j)

IV **Aanbevelingen voor de parochies**

- We moeten de obstakels en weerstanden die participatie in de weg staan overwinnen, met méér betrokkenheid van de clerici, van alle generaties en gezinnen. (§ 1 m,-o) Stel een pastorale raad in (§ 18 h)
- Een authentiek gevierde liturgie is de eerste school van leerlingenschap en broederschap; haar schoonheid en eenvoud vormt ons. Liturgische taal moet mooi zijn en mensen aanspreken. Belangrijk is dat de taal ook voor vrouwen herkenbaar is (§ 3 k, zie ook § 5 l en § 9 q) Bisschoppen en pastores moeten naast de mis ook andere vormen van liturgisch gebed bevorderen en Mariadevotie. (§ 3 k, l, m)
- Diaconaat is niet iets extra, maar een geloofseis. Dienst aan mensen en dienst aan de schepping horen bij elkaar. Integrale ecologie moet worden ingebed in leer, liturgie en praktijk. (§ 4 a-e)
- De Kerk moet zich inzetten voor migranten en vluchtelingen; voor méér dialoog met en begrip voor vreemdelingen en tegen raciale onrechtvaardigheid. (§ 5 p, q)
- Een grotere creativiteit is gevraagd t.a.v. de verschillende diensten in de kerkelijke gemeenschap. Men kan denken aan de uitbreiding van taken voor lectoren binnen de Dienst van het Woord. Gehuwden kunnen een grotere rol spelen in het gezinpastoraat. Dit soort inzet kan erkenning vinden in een viering waarin mandaat wordt gegeven voor een bepaald dienstwerk. (§ 8 n-o) Geef vrouwen meer verantwoordelijkheden in besluitvorming (§ 9 m)
- Bouw aan een meer luisterende en verwelkomende Kerk. Wie dat concreet doen, moeten door de gemeenschap worden gesteund. Onderzoek de mogelijkheid een speciale rol in te stellen voor het luisteren en begeleiden van mensen die zich buitengesloten voelen (§ 16 o-p)